

PenSam Bank A/S

Årsrapport 2018

PenSam

Jørgen Knudsens Vej 2
3520 Farum
CVR-nr. 13 88 46 76

Indholdsfortegnelse

Ledelsesberetning

Beretning fra direktionen	2
Kunder og produkter	3
Resultat, solvens og kapitalgrundlag	4
Organisation.....	7
Ledelse og revision	9
Ledeshverv mv.	10

Årsregnskab

Ledelsespåtegning	12
Den interne revisions revisionspåtegning	13
Den uafhængige revisors revisionspåtegning.....	14
Resultatopgørelse	17
Balance	18
Egenkapitalopgørelse	19
Noter	20

Beretning fra direktionen

PenSam Bank oplevede et godt 2018 med høj vækst og flotte målinger af kundetilfredshed. Den fortsat øgede konkurrence kan dog ses på bankens samlede indtjening.

Ønsket om at sikre et rationelt og fokuseret PenSam til gavn for pensionskunderne, har for 2018 defineret retningen for det forretningsmæssige fokus.

For PenSam koncernen har det betydet, at visionen om et samlet PenSam i en helhed er kommet et skridt nærmere. Tilvalgsforretningerne, PenSam Bank og PenSam Forsikring, er blevet rendyrkede og samlet under PenSam Liv.

Der er fortsat stigende interesse for de bank produkter, der tilbydes pensionskunderne i PenSam, og udlånet steg i 2018 med knap 15%. Det er den højeste udlånsvækst de seneste 5 år.

Trods en høj udlånsvækst har en faldende rente marginal betydet, at de samlede renteindtægter ikke lever op til forventningerne. Dette skal også ses i lyset af et fortsat stigende krav til det kapitalgrundlag, som PenSam Bank og den øvrige banksektor er underlagt.

PenSam Bank skal være relevant for pensionskunderne i PenSam og samtidig være en rentabel forretning.

Det er helt afgørende, at PenSam Bank kan tilbyde de produkter og services, som kunderne efterspørger, og at dette er på attraktive vilkår. Kunderne har taget godt imod muligheden for realkreditlån, og det er forventningen, at interessen vil være stigende. I 2019 introduceres produkter rettet mod yngre kunder samt en række nye initiativer, der forbedrer vores rådgivning som fx online møder med skærmdeling.

PenSam Bank har således gennem 2018 ansat flere dygtige rådgivere og arbejdet på flere kundevendte tiltag samt nye produkter. Der er investeret i, at PenSam Bank også fremover er en attraktiv bank.

Øget rentabilitet skal ske ved kontrolleret vækst og en differentieret gebyrstruktur, der afspejler kundens samlede engagement og relation til PenSam og FOA.

Kunderne i PenSam Bank går således et år i møde, hvor nye tilbud kan gøre hverdagen lidt lettere.

Torsten Fels
Adm. direktør

Kunder og produkter

Kunder

PenSam Bank er en privatkundefunktion hovedsageligt for pensionskunderne i PenSam, medlemmer af FOA og deres familier.

Ultimo 2018 havde PenSam Bank 54.000 kunder, hvoraf 37.000 alene har et aldersopsparingsprodukt tilknyttet deres arbejdsmarkedspensionsordning i PenSam.

Produkter

PenSam Bank tilbyder traditionelle bankprodukter og rådgivning om disse produkter. Herudover varetager banken aldersopsparingsprodukter inden for de kollektive pensionsordninger i PenSam samt individuelle pensionsprodukter i form af ratepension og puljeinvestering.

Bankens indlån kommer primært fra opsparingsprodukter tilknyttet arbejdsmarkedspensionsordningerne i PenSam.

Udlån omfatter produkterne boliglån og -kreditter, bil-lån og forbrugslån. Hovedparten af bankens udlån er til andelsboliger og udgør 53,4% af det samlede udlån.

I nedenstående tabel ses udlåns sammensætning.

Produkt, i mio. kr.	2018	2017
Andelsbolig	639,5	570,7
Ejerbolig	152,7	102,3
Bil	177,7	146,4
Forbrug	226,5	224,1
Udlån i alt	1.196,4	1.043,5

Udlåns sammensætningen har været stabil over de seneste år. Det er dog forventningen, at formidling af realkreditlån gennem Totalkredit vil stige de kommende år.

Der er i 2018 indgået aftale med Nærpension, og det er nu muligt for kunderne i PenSam Bank at tegne individuelle pensionsprodukter. Dette er baseret på en stigende efterspørgsel på blandt andet ægtefællepensioner.

Kreditkvalitet og -risiko

Bankens udlån er det største aktiv i bankens balance, og en løbende vurdering og overvågning af kreditkvalitet og kreditrisici er en væsentlig del af bankdriften.

PenSam Bank har fortsat en lav nedskrivningsprocent. Det kommer alle kunder til gode i form af bedre rentesatser.

Den væsentligste risiko for forøgede nedskrivninger og tab på udlån er relateret til kombinationer af stigende arbejdsløshed, stigende renter eller faldende ejendomspriser.

Kundetilfredshed

PenSam Bank ønsker at servicere kunderne bredt i forhold til deres daglige økonomi, og de skal opleve, at de får både god rådgivning og fordelagtige tilbud, der passer til deres økonomi.

Det opleves stor kundetilfredshed med den personlige rådgivning, som kunderne oplever i deres kontakt med PenSam Bank.

Resultat, solvens og kapitalgrundlag

Årets resultat før skat udgør et underskud på 2,3 mio. kr. mod et overskud på 5,3 mio. kr. i 2017. Årets resultat efter skat udgør et underskud på 1,8 mio. kr.

Årets resultat er påvirket af negative kursreguleringer fra aktie- og obligationsbeholdningen, øgede nedskrivninger samt øgede omkostninger til administration, herunder øget betaling til datacentral for blandt andet øgede krav til compliance-mæssige forhold.

Egenkapitalforrentningen udgør -0,7% efter skat, hvilket anses for ikke tilfredsstillende.

Bestyrelsen indstiller, at der ikke udloddes udbytte for 2018.

Netto rente- og gebyrindtægter

Bankens netto rente- og gebyrindtægter udgør samlet 73,2 mio. kr., hvilket er 2,5 mio. kr. højere end i 2017.

Renteindtægter udgør 67,8 mio. kr. og er faldet med 1,6 mio. kr. i forhold til sidste år. Udviklingen dækker over et fald i renteindtægter vedrørende udlån på -0,9 mio. kr., et fald i renteindtægter vedrørende selskabets obligationsbeholdning på -1,0 mio. kr. samt øvrige renteindtægter på +0,3 mio. kr.

Renteudgifterne udgør 2,6 mio. kr. i 2018 mod 2,2 mio. kr. i 2017. Ændringen skyldes øget indlån.

Gebyrindtægter på 10,4 mio. kr. er øget fra 6,6 mio. kr. i 2017. Øgede gebyrindtægter skyldes primært øget indtjening relateret til formidlingssamarbejdet med Totalkredit. I forhold til tidligere år er der sket en tilpasning af bankens gebyr håndtering, hvor en del af stiftelsesgebyrer relateret til bankens sagsbehandling straks indtægtsføres fremfor amortisering. Dette har bidraget til gebyrindtjeningen med 0,4 mio. kr.

Når der ses bort fra udviklingen i renteindtægterne fra obligationsbeholdningen, er bankens netto rente- og gebyrindtægter steget med 3,5 mio. kr. i forhold til 2017.

Investeringsafkast

Bankens indlånsoverskud placeres primært i stats- og realkreditobligationer.

Det samlede afkast udgør 0,1 mio. kr. Afkastet består af renteindtægter af obligationer på 5,9 mio. kr., og negative kursreguleringer på 5,8 mio. kr.

Udgifter til personale og administration samt andre driftsudgifter

Udgifter til personale, drift og administration udgør 64,6 mio. kr. i 2018 mod 58,9 mio. kr. i 2017. Stigningen skyldes primært øgede udgifter til lønninger, udgifter til datacentral som følge af øget aktivitet og nye lovkrav til den finansielle sektor.

Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender

Bankens akkumulerede nedskrivninger udgør 28,8 mio. kr. ultimo 2018. Ved overgang til de nye nedskrivningsregler primo 2018 er nedskrivningerne øget med 2,8 mio. kr. til 27,9 mio. kr. Samlet set steg nedskrivningerne med 3,7 mio. kr. i 2018.

Herunder ses nedskrivningerne fordelt på stadier:

Stadiene nedskrivninger i t. kr.	31.12.2018	01.01.2018	Udv. 2018
Stadie 1	3.467	2.739	728
Stadie 2	3.464	3.767	-303
Herunder 2 SVAG	1.619	1.794	-175
Stadie 3	<u>21.884</u>	<u>21.446</u>	<u>438</u>
	28.815	27.952	863

Stigningen i stadie 1 tilskrives væksten i udlånet. Udviklingen i nedskrivninger i stadie 2 skyldes en marginal bedre kreditkvalitet.

Nedskrivninger i stadie 1 og stadie 2 opgøres på baggrund af en statistisk model. 2SVAG er ligesom stadie 3 gennemgået individuelt. 2SVAG er faldet 0,2 mio. kr. i 2018. De samlede stadie 1 og stadie 2 nedskrivninger er tilsvarende steget med 0,4 mio. kr. fra 6,5 mio. kr. primo 2018 til 6,9 mio. kr. ultimo 2018.

Opgørelsen af stadie 3 - nedskrivninger er baseret på individuelle gennemgange af udlån, hvor der er identificeret risiko for tab. Stadie 3 - nedskrivningerne er steget med 0,4 mio. kr. fra 21,5 mio. kr. primo 2018 til 21,9 mio. kr. ultimo 2018.

Den samlede udvikling i nedskrivningerne medfører en driftspåvirkning for 2018 på -5,1 mio. kr. mod -4,4 mio. kr. for 2017.

I forhold til bankens udlån og garantier udgør årets nedskrivningsprocent 0,3%, hvilket er 0,1%-point lavere i forhold til 2017. Udlån er steget med 14,7% i samme periode. Nedskrivningsprocenten er fortsat på et tilfredsstillende niveau.

Udlånsporteføljen udgør 1.196,4 mio. kr. i 2018 mod 1.043,5 mio. kr. i 2017. Der er realiseret en

udlånsvækst på 14,7% svarende til 153,0 mio. kr. Der er især vækst i boliglån, herunder udlån til andelsbolig med 66,0 mio. kr.

Bankens indlån er steget fra 1.440,3 mio. kr. i 2017 til 1.572,3 mio. kr. i 2018, hvilket er en stigning på 132,0 mio. kr. Banken har tiltrukket flere anfordringsindlån.

Bankens indlånsoverskud for 2018 udgør 375,9 mio. kr. mod 396,8 mio. kr. i 2017.

Egenkapital

Bankens egenkapital pr. 31. december 2018 udgør 249,0 mio. kr. efter overførsel af årets resultat på -1,8 mio. kr. samt efter effekt af ændring af regnskabspraksis (IFRS 9) på 2,2 mio. kr. efter skat.

Banken er fortsat en velkonsolideret bank med en forsvarlig solvensoverdækning.

Udvikling i egenkapitalen er beskrevet under opgørelse af egenkapitalen.

Der henvises endvidere til afsnittet 'Solvens og kapitalforhold' samt til bankens hjemmeside, hvor risikoreporteringen for 2018 er tilgængelig.

Tilsynsdiamanten

Finanstilsynet har i Tilsynsdiamanten opstillet en række pejlemærker for, hvad Finanstilsynet som udgangspunkt anser for at være et pengeinstitut med forhøjet risiko. Finanstilsynet har fastsat en række særlige risikoområder med angivne grænseværdier, som pengeinstitutter som udgangspunkt bør ligge indenfor. PenSam Bank overholder Finanstilsynets grænseværdier.

Tilsynsdiamanten	Tilsynsdiamantens grænseværdi	Bankens værdi 2018	Bankens værdi 2017
Summen af store eksponeringer	under 175%	41,6%	56,9%
Udlånsvækst på årsbasis	under 20%	14,7%	0,5%
Ejendoms-eksponering	under 25%	0,0%	0,0%
Funding ratio	under 100%	65,7%	61,6%
Likviditets-pejlemærke	større end 100%	962,0%	-
Likviditets-overdækning	min. 50%	-	198,5%

Vejledningen til opgørelse af pejlemærkerne for store eksponeringer samt likviditet er ændret i 2018. Likviditetspejlemærket er baseret på LCR.

Solvens og kapitalforhold

Bankens kapitalgrundlag består alene af kernekapital.

Bankens kapitalstyring tager udgangspunkt i en målsætning om at opretholde en passende overdækning i forhold til solvensbehovet til at imødekomme en væsentlig forværring af de markeds- eller forretningsmæssige forhold.

Kapitalforhold	2018	2017
Samlet risikoeksponering	1.468.608	1.294.675
Kapitalgrundlagskrav 8% af	117.489	103.574
Kapitalprocent	17,0%	19,5%
Kapitalgrundlag	249.018	252.986
Individuelt solvensbehov	9,4%	8,9%
Specifikation af solvensbehov:		
8% krav	8,0%	8,0%
8+ tillæg	1,4%	0,9%
Individuelt solvensbehov	9,4%	8,9%
Kapitalbevaringsbuffer	1,9%	1,3%
Samlet kapitalkrav	11,3%	10,2%

Kravet til nedskrivningsegne passiver, NEP-kravene, skal indføres fra 1. januar 2019 frem til 1. januar 2023, hvor kravet er fuldt gældende.

NEP-kravet har til formål at sikre, at det enkelte pengeinstitut har tilstrækkeligt med nedskrivningsegne passiver (NEP) til, at der kan gennemføres en restrukturering eller afvikling af et pengeinstitut, hvis det bliver nødlidende.

NEP-kravet er udtryk for, hvor stor en polstring et pengeinstitut skal have – målt i forhold til de risikovægtede eksponeringer.

Finanstilsynet genberegner NEP-kravet en gang årligt, hvorved NEP-kravet ikke er statisk, men ændrer sig fra år til år.

Finanstilsynet har ved fuld indfasning 1. januar 2023 fastsat NEP-kravet for PenSam Bank, ifølge hvilket NEP-kravet udgør 12,2% af PenSam Banks samlede forpligtelser og kapitalgrundlag, svarende til 16,2% af de risikovægtede eksponeringer ultimo 2017.

Kravet er samlet sat til 11,7% pr. 1. januar 2019 og stigende til 12,7% over året.

NEP-kravet består af det opgjorte solvensbehov, det kombinerede kapitalbufferkrav samt et NEP-tillæg.

NEP-tillægget består af et tabsabsorberingstillæg samt et rekapitaliseringsbeløb og er fastsat til 3,8% af bankens risikovægtede eksponeringer.

Banken udarbejder årligt en risikorapport, som beskriver ovenstående emner. Der henvises til www.pensam.dk/supplerendeoplysninger.

Usikkerhed ved indregning og måling

Ved udarbejdelse af årsrapporten foretages der i forbindelse med indregning og måling af visse regnskabsposter en vurdering, som omfatter skøn, og som er behæftet med usikkerhed.

Usikkerhederne ved indregning og måling vedrører i PenSam Bank primært værdiansættelse af udlån og herunder vurdering af nedskrivninger på udlån.

Der henvises til afsnittet 'Regnskabsmæssige skøn' under 'Anvendt regnskabspraksis', hvor der er foretaget en særskilt beskrivelse af principper og metoder for fastsættelse af værdierne på regnskabsposter, hvor der er usikkerhed ved indregning og måling.

Kommende lovgivning

Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om finansielle rapporter for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m.fl. træder i kraft primo 2019 og vedrører primært leasing. Det forventes ikke at få indflydelse på bankens regnskab.

Begivenheder efter balancedagen

Der er i tiden fra 31. december 2018 til årsrapportens underskrivelse ikke indtruffet forhold, som efter ledelsens opfattelse har væsentlig påvirkning på bankens økonomiske stilling.

Forventninger til 2019

Der forventes i 2019 en positiv forretningsmæssig udvikling og et forbedret resultat af bankdriften. Dette relaterer sig til stigende rente- og gebyrindtægter.

Omkostningerne forventes at holde samme niveau som i 2018.

Udvikling i renteniveauet kan på kort sigt påvirke investeringsafkastet grundet bankens obligationsbeholdning. Det er dog forventningen, at renten i 2019 forbliver på et lavt niveau.

Organisation

Ejerforhold

PenSam Bank er ultimo 2018 ejet 100% af PenSam Liv forsikringsaktieselskab, der har hovedsæde i Furesø.

Aktiekapitalen i PenSam Bank er 60 mio. kr.

Bestyrelse

Bestyrelsen består af fem medlemmer, som alle er valgt af generalforsamlingen. Bestyrelsesmedlemmerne vælges for en periode på et år.

Bestyrelsen evaluerer årligt sit arbejde, og i 2018 førte dette til en justering af bestyrelsens sammensætning, herunder en udvidelse med ét medlem. Bestyrelsen har i 2018 afholdt 6 ordinære møder. Hertil kommer 3 møder (skriftlige og telefoniske) primært som følge af koncernomstruktureringer.

Revisionsudvalg

Revisionsudvalget overvåger regnskabs- og revisionsforhold samt risici knyttet til driften af selskabet.

Bestyrelsen har besluttet, at der ikke etableres et særskilt revisionsudvalg, men at den samlede bestyrelse varetager revisionsudvalgets opgaver.

Kønsmæssig sammensætning

I forbindelse med ændring af koncernstrukturen i 2018 er bestyrelsens sammensætning ændret. Bestyrelsen består ved udgangen af 2018 af fire kvinder og en mand, og opfylder dermed ikke længere kravet om en kønsmæssigt ligelig fordeling.

Bestyrelsen vil i forbindelse med den årlige evaluering af bestyrelsesarbejdet lægge en plan for den fremtidige bestyrelsessammensætning.

Der er ikke udarbejdet en politik for den kønsmæssige sammensætning på de øvrige ledelsesniveauer, da der er under 50 ansatte i selskabet.

Daglig ledelse

Direktionen udgør den daglige ledelse og består af adm. direktør Torsten Fels.

Organisationen er indrettet med en række direktørområder med ansvar for den løbende drift og udvikling. Den samlede ledelsesgruppe er angivet på side 9.

Aflønningspolitik

Bestyrelsen har fastsat en lønpolitik, som skal fremme en sund og effektiv styring af selskabet. Det er besluttet, at der ikke udbetales bonus eller anden form for resultatløns eller variabel løn til bestyrelsen, direktionen eller andre ansatte med væsentlig indflydelse på risikoprofilen.

Lønpolitikken er godkendt af generalforsamlingen, og kan læses på pensam.dk.

Vederlag til bestyrelse, direktion samt øvrige ansatte, hvis aktiviteter har væsentlig indflydelse på selskabets risikoprofil, fremgår af note 7.

Outsourcing

PenSam Bank benytter i væsentligt omfang outsourcing for at opnå en omkostningseffektiv og robust administration.

Drift og udvikling af det anvendte banksystem er outsourcet til BEC.

Banken har en administrationsaftale med PenSam A/S om levering af administrations- og forvaltningsopgaver. Drift af IT er videreoutsourcet til KMD.

De outsourcete aktiviteter styres og overvåges gennem serviceleveranceaftaler og interne kontroller.

Revision

I henhold til en af bestyrelsen årlig godkendt revisionsstrategiplan reviderer selskabets interne revision regelmæssigt selskabets forretningsgange og interne kontroller for at vurdere kvaliteten og hensigtsmæssigheden heraf.

Den interne revisionschef afgiver tillige en påtegning på selskabets årsrapport. Revisionschefen refererer direkte til selskabets bestyrelse og aflægger rapport om resultaterne af den udførte revision gennem en skriftlig revisionsprotokol. Der er 6 ansatte i Intern Revision, som tillige varetager revisionen af PenSam gruppens øvrige virksomheder.

Regnskabsaflæggelsen og de interne kontroller, som er forbundet med den finansielle rapportering, revideres af intern revision i samspil med den generalforsamlingsvalgte eksterne revision, som ligeledes forsyner selskabets årsrapport med en påtegning.

Whistleblowerordning

PenSam har etableret en whistleblowerordning. For at understrege uafhængigheden og bedst muligt at sikre anonymitet for en mulig whistleblower har bestyrelserne i PenSam valgt, at whistleblower-ordningen skal varetages af en ekstern part.

Der har ikke været indberetninger under whistleblower ordningen i 2018.

Samfundsansvar

Selskabets primære ansvarsområde er at sikre gode standardprodukter til vores kunder, samtidig med at der leveres et tilfredsstillende afkast til ejeren.

Samfundsansvar indgår som en naturlig del af driften og udviklingen af forretningsområderne i selskabet. For PenSam Bank betyder det, at selskabet bidrager til social, økonomisk og miljømæssig bæredygtighed, hvilket afspejles i selskabets værdier.

Selskabets samfundsansvar er nedskrevet i en samlet politik for hele PenSam og kan læses på <https://www.pensam.dk/om-pensam/tal/rapporter-og-statistikker/Sider/Rapporter-og-statistikker.aspx>.

Intern kontrol og risikostyring ved regnskabsaflæggelsen

Bestyrelsen og direktionen har det overordnede ansvar for bankens interne kontrol og risikostyring i forbindelse med regnskabsaflæggelsen. Den interne kontrol og risikostyring er tilrettelagt således, at halvårs- og årsrapporten aflægges i overensstemmelse med lovgivningens krav og sikrer, at væsentlige fejl og uregelmæssigheder i regnskabsaflæggelsen forebygges eller opdages og korrigeres.

Kontrolmiljø

De væsentlige elementer i kontrolmiljøet er en hensigtsmæssig organisation, herunder behørig funktionsadskillelse samt interne politikker, forretningsgange samt procedurer.

Risikovurdering

Der foretages løbende en vurdering af de regnskabsområder og processer, som danner grundlag for regnskabsaflæggelsen.

Vurderingen foretages med henblik på at identificere områder, hvor risikoen for fejl er særlig stor som følge af, at oplysningerne er baseret på skøn eller er forbundet med manuelle eller komplekse processer.

Kontrolaktiviteter

Formålet med de etablerede kontrolaktiviteter er at forhindre, opdage og korrigere eventuelle væsentlige fejl og uregelmæssigheder i de data, som danner grundlag for regnskabsaflæggelsen således, at risikoen for fejl i halvårs- og årsrapporterne reduceres.

Kontrollerne omfatter blandt andet attestationer, afstemninger, analyser, funktionsadskillelse samt generelle IT-kontroller.

Overvågning og rapportering

Banken anvender systemer og manuelle ressourcer til at overvåge de data, der danner grundlag for den økonomiske rapportering. Eventuelle svagheder og væsentlige fejl korrigeres øjeblikkeligt og rapporteres til bankens hændelsesopsamling for operationelle risici.

Ledelse og revision

Bestyrelse

Forbundsformand Mona Striib (formand)
Forbundssekretær Helena Mikkelsen (næstformand)
Revisor Inge Beicher
Managing Partner Ole Bjarrum
Business Catalyst Pernille Thorlund

Direktion

Adm. direktør Torsten Fels

Ledelsesgruppe

Forretningsdirektør Niclas Gaard
Finansdirektør Peter Østergaard
Investeringsdirektør Claus Jørgensen
HR- og kommunikationsdirektør Marie Bender Foltmann

Intern revisionschef

Palle Mortensen

Ekstern revision

PricewaterhouseCoopers
Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
CVR.nr. 33 77 12 31
Strandvejen 44, 2900 Hellerup

Ledelseshverv mv.

Bestyrelse

Medlem

Mona Striib (formand)

Født 1961.

Indtrådt i bestyrelsen 4. november 2005.

Helena Mikkelsen (næstformand)

Født 1985.

Indtrådt i bestyrelsen 4. september 2018.

Inge Beicher

Født 1953.

Indtrådt i bestyrelsen 4 september 2018.

Ole Bjarrum

Født 1952.

Indtrådt i bestyrelsen 4. september 2018.

Pernille Thorslund

Født 1974.

Indtrådt i bestyrelsen 4. september 2014.

Andre ledelseshverv

Medlem af FOA's hovedbestyrelse
Medlem af FOA's politiske ledelse
Medlem af Forhandlingsfællesskabets bestyrelse
Medlem af forhandlingsudvalget
Medlem af LO's hovedbestyrelse
Bestyrelsesformand i PenSam Forsikring A/S
Bestyrelsesnæstformand i PenSam Liv
forsikringsaktieselskab

Medlem af FOA's hovedbestyrelse
Medlem af FOA's politiske ledelse
Medlem af LO's hovedbestyrelse
EPSU-suppleant
Bestyrelsesnæstformand i PenSam Forsikring A/S

Bestyrelsesmedlem i Pensionskassen PenSam
Bestyrelsesmedlem i PenSam Forsikring A/S

Direktør i Konsulentvirksomhed v/Ole Bjarrum
Bestyrelsesmedlem i PenSam Bank A/S

Bestyrelsesmedlem i Trademade Cosmetics A/S
Adm. direktør i Yellowmind
Direktør i Thorslund af 23. juni 2016 IVS
Bestyrelsesmedlem i PenSam Bank A/S

Udtrådte bestyrelsesmedlemmer

Per Hviid, født 1965

Udtrådt af bestyrelsen 12. april 2018.

Sune Visti Petersen, født 1964

Udtrådt af bestyrelsen 3. september 2018.

Direktion

Medlem

Torsten Fels

Født 1959.

Indtrådt i direktionen 1. januar 2013.

Andre ledelseshverv

Adm. direktør i PenSam Holding A/S.

Adm. direktør i PenSam Liv forsikringsaktieselskab

Adm. direktør i PenSam Bank A/S.

Adm. direktør i Pensionskassen PenSam.

Bestyrelsesformand i PenSam A/S.

Bestyrelsesmedlem i Danish SDG Investment Fund.

Eksponeringer mv.

Selskabet har ikke eksponeringer med og sikkerhedsstillelser fra bestyrelsesmedlemmer og direktører eller med selskaber, hvori de nævnte personer er direktører eller bestyrelsesmedlemmer.

Ledespåtegning

Bestyrelsen og direktionen har i dag behandlet og godkendt årsrapporten for PenSam Bank A/S for regnskabsåret 2018.

Årsrapporten aflægges i overensstemmelse med Lov om finansiel virksomhed.

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af bankens aktiver, passiver og økonomiske forhold pr. 31. december 2018 samt af

resultatet af bankens aktiviteter for regnskabsåret 1. januar til 31. december 2018.

Ledelsesberetningen indeholder efter vores opfattelse en retvisende redegørelse for udviklingen i bankens aktiviteter og økonomiske forhold samt en beskrivelse af de væsentligste risici og usikkerhedsfaktorer, som banken kan påvirkes af.

Årsrapporten indstilles til generalforsamlingens godkendelse.

Farum, den 21. februar 2019

Direktion

Torsten Fels

Bestyrelse

Mona Striib, formand

Helena Mikkelsen, næstformand

Inge Beicher

Ole Bjarrum

Pernille Thorslund

Den interne revisions revisionspåtegning

Konklusion

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet for PenSam Bank A/S giver et retvisende billede af selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2018 samt af resultatet af selskabets aktiviteter for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2018 i overensstemmelse med Lov om finansiell virksomhed.

Det er tillige vores opfattelse, at de etablerede forretningsgange og interne kontrolprocedurer, herunder den af ledelsen tilrettelagte risikostyring, der er rettet mod selskabets rapporteringsprocesser og væsentlige forretningsmæssige risici, fungerer tilfredsstillende.

Vores konklusion er konsistent med vores revisionsprotokollat til revisionsudvalget og bestyrelsen.

Hvad har vi revideret

PenSam Bank A/S' årsregnskab for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2018 omfatter resultatopgørelse, totalindkomstopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse og noter, herunder anvendt regnskabspraksis ("regnskabet").

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om regnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af regnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med regnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til Lov om finansiell virksomhed.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med kravene i Lov om finansiell virksomhed. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

Ledelsens ansvar for regnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med Lov om finansiell virksomhed. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser nødvendig for at udarbejde et regnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Den udførte revision

Revisionen er udført på grundlag af Finanstilsynets bekendtgørelse om revisionens gennemførelse i finansielle virksomheder mv. samt finansielle koncerner og efter internationale standarder om revision. Dette kræver, at vi planlægger og udfører revisionen med henblik på at opnå høj grad af sikkerhed for, at regnskabet ikke indeholder væsentlig fejlinformation. Vores revision har omfattet alle væsentlige og risikofyldte områder og er udført i henhold til den arbejdsdeling, der er aftalt med ekstern revision.

Revisionen er planlagt og udført således, at vi har vurderet de forretningsgange og interne kontrolprocedurer, herunder den af ledelsen tilrettelagte risikostyring, der er rettet mod selskabets rapporteringsprocesser og væsentlige forretningsmæssige risici.

En revision omfatter udførelse af revisionshandling for at opnå revisionsbevis for beløb og oplysninger i regnskabet. De valgte handlinger afhænger af revisors vurdering, herunder vurdering af risici for væsentlig fejlinformation i regnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl. Ved risikovurderingen overvejer revisor intern kontrol, der er relevant for virksomhedens udarbejdelse af et årsregnskab, der giver et retvisende billede. Formålet hermed er at udforme revisionshandling, der er passende efter omstændighederne. En revision omfatter endvidere vurdering af, om ledelsens valg af regnskabspraksis er passende, og om ledelsens regnskabsmæssige skøn er rimelige samt en vurdering af den samlede præsentation af regnskabet.

Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Farum, den 21. februar 2019

Palle Mortensen
Revisionschef

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Til kapitalejeren i PenSam Bank A/S

Konklusion

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2018 samt af resultatet af selskabets aktiviteter for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2018 i overensstemmelse med lov om finansiell virksomhed.

Vores konklusion er konsistent med vores revisionsprotokollat til bestyrelsen.

Hvad har vi revideret

PenSam Bank A/S' årsregnskab for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2018 omfatter resultatopgørelse og totalindkomstopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse og noter, herunder anvendt regnskabspraksis ("regnskabet").

Grundlag for konklusion

Vi udførte vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision (ISA) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit *Revisors ansvar for revisionen af regnskabet*.

Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Uafhængighed

Vi er uafhængige af selskabet i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's Etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i overensstemmelse med IESBA's Etiske regler.

Efter vores bedste overbevisning er der ikke udført forbudte ikke-revisionsydelser som omhandlet i artikel 5, stk. 1, i forordning (EU) nr. 537/2014.

Valg

Vi blev første gang valgt som revisor for PenSam Bank A/S den 5. juli 2012 for regnskabsåret 2012. Vi er genvalgt årligt ved generalforsamlingsbeslutning i

en samlet sammenhængende opgaveperiode på 7 år frem til og med regnskabsåret 2018.

Centralt forhold ved revisionen

Centrale forhold ved revisionen er de forhold, der efter vores faglige vurdering var mest betydelige ved vores revision af regnskabet for 2018. Disse forhold blev behandlet som led i vores revision af regnskabet som helhed og udformningen af vores konklusion herom. Vi afgiver ikke nogen særskilt konklusion om disse forhold.

Centralt forhold ved revisionen	Hvordan vi har behandlet det centrale forhold ved revisionen
<i>Nedskrivning på udlån</i>	Vi gennemgik og vurderede den akkumulerede effekt af selskabets nedskrivninger pr. 1. januar 2018, som er indregnet i egenkapitalen samt de løbende nedskrivninger, der er indregnet i resultatopgørelsen i 2018.
Udlån måles til amortiseret kostpris med fradrag af nedskrivninger.	Gennemgangen omfattede en vurdering af den anvendte nedskrivningsmodel udarbejdet af datacentralen BEC, herunder ansvarsfordeling mellem BEC og selskabet. BECs uafhængige revisor har forsynet modellen med en erklæring med høj grad af sikkerhed om, hvorvidt beskrivelserne ligger inden for fortolkningsmulighederne af principperne for nedskrivning i henhold til IFRS 9, samt hvorvidt modellen beregner i overensstemmelse med modelbeskrivelserne. Vi vurderede, om der i anvendelsen af modellen var taget højde for bemærkningerne i erklæringen.
Som følge af implementeringen af IFRS 9 foretages der fra 1. januar 2018 nedskrivninger til forventede tab på udlån mod tidligere alene til indtrufne tab. Den akkumulerede effekt af ændringen fra tidligere år er indregnet i egenkapitalen pr. 1. januar 2018, mens nedskrivninger for året 2018 løbende er indregnet i resultatopgørelsen.	Vi vurderede og testede selskabets opgørelse af nedskrivninger i stadie 1 og 2, herunder vurderede vi ledelsens fastlæggelse og tilpasning af modelvariable til egne forhold.
Nedskrivninger på udlån er ledelsens bedste skøn over de forventede tab på udlån pr. balancen dagen i overensstemmelse med bestemmelserne i IFRS 9 som indarbejdet i Regnskabsbekendtgørelsen.	Vores gennemgang og
Der henvises til den detaljerede beskrivelse heraf i afsnittet regnskabs note 1 "Anvendt regnskabspraksis".	
Nedskrivninger på udlån er et centralt fokusområde, fordi ledelsen	

udøver væsentlige skøn over, om der skal foretages nedskrivninger på udlån og størrelsen af nedskrivninger på udlån.

Følgende områder er centrale for opgørelse af nedskrivninger på udlån:

- Fastlæggelse af kreditklassifikation ved første indregning og efterfølgende.
- De modelbaserede nedskrivninger i stadie 1 og 2, herunder ledelsens fastlæggelse af modelvariable tilpasset selskabets udlånsportefølje.
- Selskabets forretningsgange for at sikre fuldstændigheden i registrering af udlån, der er kreditforringede (stadie 3) eller med betydelig stigning i kreditrisikoen (stadie 2).
- Væsentligste forudsætninger og skøn anvendt af ledelsen i nedskrivningsberegningerne, herunder principper for vurdering af forskellige udfald af kundens økonomiske situation (scenarier), som indgår i nedskrivningsberegningerne.
- Ledelsens vurdering af forventede kredittab pr. statusdagen som følge af mulige ændringer af markedsforhold, og som ikke indgår i de modelberegne eller individuelt vurderede nedskrivninger.

Der henvises til omtale af

vurdering omfattede endvidere selskabets validering af de metoder, som anvendes for opgørelse af forventede kredittab, samt de tilrettede forretningsgange, der er etableret for at sikre, at kreditforringede udlån i stadie 3 og svage stadie 2 udlån identificeres og registreres rettidigt.

Vi vurderede og testede de af selskabets anvendte principper for fastlæggelse af nedskrivningsscenarier samt for måling af sikkerhedsværdier, der indgår i nedskrivningsberegninger på kreditforringede udlån og udlån med betydelige svaghestegn.

For en stikprøve af kreditforringede udlån i stadie 3 og svage stadie 2 udlån testede vi nedskrivningsberegningerne og anvendte data til underliggende dokumentation.

For en stikprøve af øvrige udlån foretog vi vores egen vurdering af stadie og kreditklassifikation.

Vi gennemgik og udfordrede de ledelsesmæssige skøn over forventede kredittab, der ikke indgår i de modelberegne eller individuelt vurderede nedskrivninger.

"Regnskabsmæssige skøn og usikkerhed ved indregning og måling" i note 1 samt note 19 om beskrivelse af selskabets kreditrisici.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om regnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af regnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med regnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til lov om finansiel virksomhed.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med kravene i lov om finansiel virksomhed. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

Ledelsens ansvar for regnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et regnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af regnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere selskabets evne til at fortsætte driften; at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant; samt at udarbejde regnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere selskabet, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af regnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om regnskabet som helhed er uden væsentlig

fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med ISA og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, altid vil af-dække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som brugerne træffer på grundlag af regnskabet. Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med ISA og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i regnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.
- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af selskabets interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.
- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af regnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om selskabets evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i regnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold

kan dog medføre, at selskabet ikke længere kan fortsætte driften.

- Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af regnskabet, herunder noteoplysningerne, samt om regnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om blandt andet det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Vi afgiver også en udtalelse til den øverste ledelse om, at vi har opfyldt relevante etiske krav vedrørende uafhængighed, og oplyser den om alle relationer og andre forhold, der med rimelighed kan tænkes at påvirke vores uafhængighed og, hvor dette er relevant, tilhørende sikkerhedsforanstaltninger.

Med udgangspunkt i de forhold, der er kommunikeret til den øverste ledelse, fastslår vi, hvilke forhold der var mest betydelige ved revisionen af regnskabet for den aktuelle periode og dermed er centrale forhold ved revisionen. Vi beskriver disse forhold i vores revisionspåtegning, medmindre lov eller øvrig regulering udelukker, at forholdet offentliggøres, eller i de yderst sjældne tilfælde, hvor vi fastslår, at forholdet ikke skal kommunikeres i vores revisionspåtegning, fordi de negative konsekvenser heraf med rimelighed ville kunne forventes at veje tungere end de fordele, den offentlige interesse har af sådan kommunikation. fordele, den offentlige interesse har af sådan kommunikation.

København, den 21. februar 2019

PricewaterhouseCoopers
Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
CVR-nr. 33 77 12 31

_____
Erik Stener Jørgensen
Statsautoriseret revisor
mne9947

_____
Per Rolf Larssen
Statsautoriseret revisor
mne24822

Resultatopgørelse

1. januar - 31. december

I t. kr.

Note		2018	2017
3	Renteindtægter	67.779	69.338
4	Renteudgifter	-2.553	-2.481
	<i>Netto renteindtægter</i>	<i>65.226</i>	<i>66.857</i>
5	Gebyrer og provisionsindtægter	10.352	6.627
	Afgivne gebyrer og provisionsudgifter	-2.387	-2.746
	<i>Netto rente- og gebyrindtægter</i>	<i>73.191</i>	<i>70.738</i>
6	Kursreguleringer	-5.753	-2.139
7	Udgifter til personale og administration	-64.617	-58.898
	Andre driftsudgifter	-15	-15
17	Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv.	-5.127	-4.358
	Resultat før skat	-2.321	5.328
8	Skat	539	-1.485
	Årets resultat	-1.782	3.843
	Totalindkomstopgørelse		
	Årets resultat	-1.782	3.843
	Anden totalindkomst	0	0
	Årets totalindkomst	-1.782	3.843
	Forslag til resultatdisponering		
	Forslået udbytte for regnskabsåret	0	1.320
	Overført resultat	-1.782	2.523
	Disponeret, i alt	-1.782	3.843

Balance pr. 31. december

I t.kr.

Aktiver

Note	2018	2017
Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos centralbanker	49.023	49.223
9 Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	110.505	80.693
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	1.196.414	1.043.516
10 Obligationer til dagsværdi	366.450	411.887
Aktier mv.	723	29.092
11 Aktiver tilknyttet puljeordninger	71.498	49.686
8 Udskudte skatteaktiver	4.238	2.882
Tilgodehavender hos tilknyttede virksomheder	2.428	3.567
Andre aktiver	38.988	41.169
Aktiver, i alt	1.840.267	1.711.715

Passiver

Note	2018	2017
12 Gæld til kreditinstitutter og centralbanker	13.003	11.933
13 Indlån og anden gæld	1.572.339	1.440.326
Andre passiver	5.285	5.119
Gæld, i alt	1.590.627	1.457.378
Hensatte forpligtelser, i alt	622	30
14 Aktiekapital	60.000	60.000
Overført overskud eller underskud	189.018	192.986
Foreslået udbytte for regnskabet	0	1.320
Egenkapital, i alt	249.018	254.306
Passiver, i alt	1.840.267	1.711.715

Øvrige noter:

- 1 Anvendt regnskabspraksis
- 2 Femårsoversigt
- 15 Eventualforpligtelser
- 16 Kapitalforhold
- 17 Nedskrivninger
- 18 Løbetidsfordeling efter restløbetid
- 19 Kreditrisiko på udlån og garantidebitorer
- 20 Transaktioner med nærtstående parter
- 21 Risikooplysninger

Egenkapitalopgørelse

I t.kr.

Egenkapital	Aktiekapital	Overført resultat	Foreslået udbytte	Egenkapital i alt
Saldo 1. januar 2018	60.000	192.986	1.320	254.306
Ændring i regnskabspraksis jf. IFRS 9	0	-2.186	0	-2.186
Egenkapital 1. januar 2018	60.000	190.800	1.320	252.120
Udbetalt udbytte	-	-	-1.320	-1.320
Årets resultat	-	-1.782		-1.782
Foreslået udbytte		0		0
Anden totalindkomst	-	-	-	-
<i>Årets totalindkomst</i>	<i>0</i>	<i>-1.782</i>	<i>-1.320</i>	<i>-3.102</i>
Saldo 31. december 2018	60.000	189.018	0	249.018
Saldo 1. januar 2017	60.000	190.463	345	250.808
Udbetalt udbytte	-	-	-345	-345
Årets resultat	-	3.843		3.843
Foreslået udbytte		-1.320	1.320	0
Anden totalindkomst	-	-	-	-
<i>Årets totalindkomst</i>	<i>-</i>	<i>2.523</i>	<i>1.320</i>	<i>3.843</i>
Saldo 31. december 2017	60.000	192.986	1.135	254.306

Bankens egenkapital pr. 31. december 2018 udgør 249,0 mio. kr. efter overførsel af årets resultat på -1,8 mio. kr. samt efter effekt af ændring af regnskabspraksis (IFRS 9) på 2,2 mio. kr. efter skat.

PenSam Bank har fravalgt at benytte den 5-årige overgangsordning for indregning af IFRS 9 – effekten i kapitalgrundlaget, hvorfor den samlede effekt af IFRS 9 allerede er indregnet i kapitalgrundlaget.

Noter

NOTE 1

Anvendt regnskabspraksis

Årsrapporten er aflagt i overensstemmelse med reglerne i lov om finansiel virksomhed, herunder Finanstilsynets bekendtgørelse om finansielle rapporter for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m.fl. ("regnskabsbekendtgørelsen").

Anvendt regnskabspraksis er ændret med virkning fra 1. januar 2018 som følge af, at de internationale IFRS 9 regler er indarbejdet i regnskabsbekendtgørelsen. Implementering af de nye regler har ikke haft betydning for klassifikation af finansielle instrumenter men alene medført beløbsmæssige ændringer som følge af den ændrede metode for opgørelse af nedskrivninger og hensættelser til forventede kredittab.

Sammenligningstal relateret til nedskrivninger for 2017 er ikke tilpasset, da dette ikke har været praktisk muligt at opgøre posterne for tidligere perioder.

Den samlede effekt af ændringen pr. 1. januar 2018 efter skat er en reduktion i egenkapitalen på 2.186 t. kr. Udlån er reduceret med 2.518 t. kr., hensættelser til tab på garantier og uudnyttede kredittilsagn er forøget til 285 t. kr. og skatteeffekten kan herefter opgøres til 617 t. kr.

Udover tilpasning til den nye regnskabsbekendtgørelse er regnskabspraksis uændret.

Beløb i resultatopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse og noter er oplyst i t. kr. medmindre andet er oplyst.

Sumtotaler i regnskabet er udregnet på baggrund af de faktiske tal, efterregning af sumtotalerne vil derfor i visse tilfælde medføre afrundingsdifferencer.

Generelt om indregning og måling

Aktiver indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at de fremtidige økonomiske fordele vil tilfalde selskabet, og aktivets værdi kan måles pålideligt.

Forpligtelser indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil fragå selskabet, og forpligtelsens værdi kan måles pålideligt. Indtægter indregnes i resultatopgørelsen i takt med, at de indtjenes. Herunder indregnes

værdireguleringer af finansielle aktiver og forpligtelser, der måles til dagsværdi. I resultatopgørelsen indregnes ligeledes alle omkostninger, der er afholdt for at opnå årets indtjening.

Indregning af finansielle og afledte finansielle instrumenter sker på afregningsdagen.

Ved første indregning måles aktiver og forpligtelser til kostpris, der for finansielle instrumenter svarer til dagsværdi. Måling efter første indregning sker som beskrevet under de enkelte regnskabsposter.

Aktiver indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at de fremtidige økonomiske fordele vil tilfalde banken, og aktivets værdi kan måles pålideligt.

Regnskabsmæssige skøn samt usikkerheder ved indregning og måling

Ved udarbejdelse af årsregnskabet har ledelsen foretaget en række skøn og vurderinger. Ledelsens skøn og vurderinger vedrørende fremtidige begivenheder har indvirkning på indregning og måling af visse aktiver og forpligtelser og dermed resultatet i året og i de kommende år. Disse skøn foretaget af ledelsen er i overensstemmelse med regnskabspraksis og er foretaget på baggrund af historiske erfaringer samt forudsætninger, som ledelsen anser som forsvarlige og realistiske.

De regnskabsmæssige skøn er baseret på forudsætninger, som kan vise sig at være ufuldstændige, ligesom uventede fremtidige begivenheder eller omstændigheder kan opstå. Derfor vil andre kunne komme frem til alternative værdier og resultater.

For PenSam Bank er skøn i væsentligt omfang relateret til værdiansættelsen af udlån og herunder særligt nedskrivninger på udlån. Dette skyldes, at fremtidige begivenheder påvirker værdien af udlån, og at det er forbundet med skøn at vurdere risikoen for, at ikke alle fremtidige betalinger modtages. Hvis det konstateres at alle fremtidige betalinger ikke modtages, er der også væsentligt skøn forbundet med at fastlægge størrelsen af de forventede betalinger, herunder forventede betalinger fra nødlidende engagementer og realisation af sikkerheder.

Fastlæggelse af tab ud fra den nye forventningsbaserede (IFRS 9) model hviler på ledelsens forventninger til den fremtidige økonomiske udvikling. Fastlæggelse af sådanne forventninger er forbundet med skøn, der foretages af ledelsen.

Udover fastlæggelsen af forventninger til fremtiden er nedskrivninger i stadie 1 og 2 ligeledes behæftet med usikkerhed som følge af, at modellerne ikke tager højde for alle relevante forhold, ligesom der er et begrænset historisk datagrundlag. Som følge af bankens forretningsmodel med udlån til private og at banken historisk har oplevet begrænsede tab, er det ikke vurderet nødvendigt at supplere med ledelsesmæssige justeringer af nedskrivningernes størrelse.

Selskabet har ændret på skønnet over indregnet lånesagsgebyrer, idet gebyrer relateret til sagsbehandling indtægtsføres straks fremfor, at de amortiseres over udlånenes løbetid. Denne praksis afspejler bedre bankens faktiske håndtering af lånesagsbehandling. Årets resultat er positivt påvirket af denne ændring, idet der er indtægtsført 0,4 mio. kr. i 2018 i 'straks-gebyrer'. Stiftelsesgebyr indtægtsføres fortsat over udlånenes løbetid.

Der er ikke ændret i øvrige metoder for måling af regnskabsposter, hvor værdiansættelsen er baseret på ledelsens skøn og vurderinger.

Omregning af transaktioner i fremmed valuta

Regnskabet er præsenteret i danske kroner. Alle balanceposter i fremmed valuta, det vil sige aktiver og passiver samt ikke-balanceførte poster, omregnes til danske kroner efter Danmarks Nationalbanks offentliggjorte valutakurser på balancedagen. Indtægter og udgifter i fremmed valuta omregnes efter de på transaktionstidspunktet gældende kurser.

Realiserede og urealiserede valutakursavancer og -tab medtages i resultatopgørelsen under 'Kursreguleringer'.

Resultatopgørelse

Renter mv.

Renteindtægter og renteudgifter indregnes i resultatopgørelsen i den periode, de vedrører. Stiftelsesprovision og andre gebyrer, som udgør en integreret del af etableringen af et udlån, indregnes i resultatopgørelsen tilbagediskonteret over løbetiden med den effektive rente for det pågældende lån. Terminspræmier, som hidrører fra forskellen mellem spotkursen og terminskursen på terminshandler, periodiseres ligeledes, og føres uanset fortegn under posten 'Øvrige renteindtægter'.

Udbytter

Aktieudbytter indtægtsføres, når de modtages.

Gebyrer og provisioner

Gebyrer og provisioner, som ikke vedrører etablering af udlån, medtages i regnskabet, når de tilskrives.

Kursreguleringer

Kursreguleringer af obligationer og aktier består af forskellen mellem den bogførte værdi primo regnskabsåret - eller transaktionsværdien for aktiver anskaffet i regnskabsåret - og værdien på opgørelsesdagen.

Udgifter til personale og administration

Udgifter til personale omfatter løn og gager, sociale omkostninger samt pensioner mv. til bankens personale.

Administrationsomkostninger omfatter omkostninger til distribution, salg, reklame, it mv.

Banken har alene indgået aftale om bidragsbaserede pensionsordninger for sine ansatte. Ud over indbetaling af faste bidrag til en pensionsordning har banken ikke yderligere forpligtelser til betaling af pensionsydelse.

Af- og nedskrivninger på materielle aktiver

Af- og nedskrivninger på materielle aktiver indeholder årets af- og nedskrivninger.

Andre driftsudgifter

Andre driftsudgifter omfatter bankens andel af lov-mæssige udgifter til Garantifonden for Indskydere og Investorer.

Nedskrivninger på udlån mv.

De nye regler omfatter ændring i opgørelse af nedskrivninger på finansielle aktiver, der måles til amortiseret kostpris (udlån og garantier). Reglerne betyder, at der nu nedskrives på baggrund af de forventede tab, hvor der hidtil har været nedskrevet på baggrund af indtrufne tab ved konstatering af objektiv indikation på værdiforringelse (OIV).

Det forventede tab er beregnet som en funktion af PD (sandsynlighed for misligholdelse), EAD (eksponeringsværdi ved misligholdelse) og LGD (tab ved misligholdelse), hvor der er indarbejdet fremadskuende informationer, der repræsenterer ledelsens forventninger til den fremadrettede udvikling.

Alle udlån opdeles i tre grupper ved beregning af værdiforringelse og placeres i henholdsvis stadie 1, 2 eller 3 afhængigt af risikoen for kredittab.

Nedskrivningsmodellen indebærer, at et udlån på tidspunktet for første indregning nedskrives med et beløb svarende til det forventede kredittab i 12 måneder (stadie 1). Sker der efterfølgende en betydelig stigning i kreditrisikoen i forhold til tidspunktet for første indregning, nedskrives aktivet med et beløb svarende til det forventede kredittab i udlånets restløbetid (stadie 2). Hvis aktivet konstateres værdiforringet (stadie 3), nedskrives aktivet uændret med et beløb svarende til det forventede kredittab i aktivets restløbetid. Udgangspunktet er 100 pct. nedskrivning, men denne kan reduceres baseret på individuel vurdering.

Placeringen i stadier og opgørelse af det forventede tab er baseret på bankens ratingmodeller i form af PD-modeller udviklet af datacentralen BEC, suppleret med bankens interne kreditstyring. Ved vurderingen af udviklingen i kreditrisiko antages det, at der er indtruffet en betydelig stigning i kreditrisikoen (stadie 2) i forhold til tidspunktet for førstegangsendregning i følgende situationer:

- En stigning i PD for den forventede restløbetid for det finansielle aktiv på 100 pct. og en stigning i 12 måneders PD på 0,5 procentpoint, når 12 måneders PD ved første indregning var under 1,0 pct.
- En stigning i PD for den forventede restløbetid for det finansielle aktiv på 100 pct. eller en stigning i 12 måneders PD på 2,0 procentpoint, når 12 måneders PD ved første indregning var 1,0 pct. eller derover.

Hvis et finansielt aktiv har været i restance i mere end 30 dage, eller har fået tildelt en SVAG – eller OIK – markering (objektiv indikation for kreditforringelse), vurderes det ligeledes, at kreditrisikoen er steget betydeligt. En eksponering defineres som værende kreditforringet (stadie 3) samt misligholdt, såfremt den opfylder mindst ét af følgende kriterier:

- banken vurderer, at låntager ikke vil kunne honorere sine forpligtelser som aftalt.
- Låntager er i betydelige økonomiske vanskeligheder, låntager har begået kontraktbrud, banken har ydet låntager lempelser i vilkårene som følge af låntagers økonomiske vanskeligheder eller det er sandsynligt, at låntager vil gå konkurs eller blive underlagt anden økonomisk rekonstruktion.

- Eksponeringen har været i restance/overtræk i mere end 90 dage med en beløbsstørrelse, som vurderes væsentlig.
- Banken har afsendt 3. rykker til kunden

Dog gælder det, at finansielle aktiver, hvor kunden har betydelige økonomiske vanskeligheder, eller hvor pengeinstituttet har ydet lempeligere vilkår på grund af kundens økonomiske vanskeligheder, fastholdes i stadie 3, selvom der ikke forventes tab i det mest sandsynlige scenarie.

Den definition af kreditforringet og misligholdelse, som banken anvender ved målingen af det forventede kredittab og ved overgang til stadie 3, stemmer overens med den definition, der anvendes til interne risikostyringsformål, ligesom definitionen er tilpasset kapitalkravsforordningens (CRR) definition på misligholdelse. Dette indebærer, at en eksponering, som anses for at være misligholdt til regulatoriske formål, altid placeres i stadie 3.

Beregningen af nedskrivninger på eksponeringer i stadie 1 og 2, foretages på baggrund af en porteføljemæssig modelberegning, mens de største eksponeringer og de svageste eksponeringer i stadie 2 foretages ved en manuel, individuel vurdering. For de resterende eksponeringer i stadie 3 foretages nedskrivning ligeledes med en manuel, individuel vurdering og ved vurdering af realisation af sikkerheder, baseret på tre scenarier (basis scenarie, et mere positivt scenarie og et mere negativt scenarie) med tilhørende sandsynlighed for, at scenarierne indtræffer.

Til forskel fra stadie 1 og 2 indregnes renteindtægter fra udlån i stadie 3 alene baseret på den nedskrevne værdi af aktivet.

Beregningen sker i et system/set-up, der er udviklet og teknisk vedligeholdt af BEC. Her er der indlagt bankens kriterier for, hvornår der er sket en betydelig stigning i kreditrisikoen, og aktivet derfor skifter fra stadie 1 til stadie 2.

Modelberegningen suppleres med regulering fra et fremadskuende, makroøkonomisk modul, der er udviklet og vedligeholdt af LOPI. Modulet genererer en række justeringsfaktorer, som ganges på datacentralens "rå" PD - værdier i stadie 2, hvorved det forventede kredittab justeres med denne faktor i forhold til udgangspunktet.

Skat

Skat af årets resultat, der består af årets aktuelle skat, forskydninger i udskudt skat samt eventuelle reguleringer til tidligere år, indregnes i resultatopgørelsen. Betalbar skat og udskudt skat indregnes under gældsforpligtelser eller aktuelle skatteaktiver.

Moderselskabet PenSam Holding fungerer som skattemæssigt administrationsselskab. Den samlede skat af PenSam selskabers skattepligtige indkomster betales af PenSam Holding. Skatteeffekten af sambeskatningen i PenSam fordeles til de enkelte selskaber i forhold til disses skattepligtige indkomster. De sambeskattede selskaber indgår i aconto skatteordningen.

Anden totalindkomst

Selskabet har valgt at præsentere totalindkomsten som en samlet opgørelse i forlængelse af resultatopgørelsen benævnt 'Totalindkomstopgørelse'. Selskabet har på nuværende tidspunkt ingen poster, som indregnes under anden totalindkomst.

Balancen

Klassifikation og måling af finansielle instrumenter

Klassifikation og måling af finansielle aktiver foretages på baggrund forretningsmodellen og de kontraktmæssige betalingsstrømme, som knytter sig hertil. Dette indebærer, at der sker følgende klassifikation:

- Finansielle aktiver som holdes for at generere de kontraktmæssige betalinger og hvor de kontraktmæssige betalinger udelukkende udgøres af rente og afdrag på det udestående beløb, måles på tidspunktet for første indregning til amortiseret kostpris
- Finansielle aktiver som ikke opfylder kriterier for forretningsmodellen, måles efter første indregning til dagsværdi gennem resultatopgørelsen

Banken har ikke finansielle aktiver, der omfattes af målingskategorien med indregning til dagsværdi gennem anden totalindkomst.

Bankens udlån og andre tilgodehavende måles uændret til amortiseret kostpris. Øvrige finansielle aktiver måles til dagsværdi gennem resultatopgørelsen.

Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos centralbanker

Regnskabsposterne omfatter anfordringstilgodehavender og tidsindskud hos centralbanker og kreditinstitutter og måles til nominel værdi.

Udlån

Lån måles til amortiseret kostpris med fradrag af det forventede kredittab. Amortiseret kostpris opgøres som lånets nominelle værdi med fradrag af de endnu ikke forfaldne modtagne gebyrer og provisioner samt tillæg af de endnu ikke forfaldne transaktionsomkostninger, som er direkte forbundet med etableringen af eksponeringen.

Banken medtager alene væsentlige transaktionsomkostninger ved opgørelse af amortiseret kostpris. Det er derfor alene det opkrævede lånesagsgebyr, som medtages ved beregningen, hvorefter lånesagsgebyrer indtægtsføres over lånets løbetid ved brug af den effektive rentesats, som lånet havde ved etableringen.

Oplysninger om dagsværdier er udeladt, idet de regnskabsmæssige værdier vurderes at være et rimeligt estimat for dagsværdi.

Obligationer og aktier

Obligationer og aktier måles til dagsværdi. Dagsværdien af noterede obligationer og aktier opgøres med udgangspunkt i den officielle lukkekurs på balancedagen. Hvis en officiel lukkekurs ikke findes, anvendes den officielle børskurs.

Dagsværdien af udtrukne børsnoterede obligationer måles dog til nutidsværdien af udtrækningsbeløbet.

Bankens øvrige aktier, der udgør en ubetydelig andel af de samlede aktier, måles til en skønnet dagsværdi baseret på indre værdi under hensyntagen til, hvad salgsprisen skønnes at ville være i en handel mellem uafhængige parter.

Aktiver tilknyttet puljeordninger og indlån i puljeordninger

Aktiver, som kundernes opsparing er placeret i, måles til dagsværdi og placeres under 'Aktiver tilknyttet puljeordninger'. Tilsvarende placeres kundernes indlån under 'Særlige indlån'. Indlånene måles ved første indregning til dagsværdi og efterfølgende til amortiseret kostpris.

Udskudte skatteaktiver/forpligtelser

Udskudt skat opgøres og indregnes ud fra gældsmetoden på alle midlertidige forskelle mellem regnskabs- og skattemæssige værdier på aktiver og forpligtelser. Udskudt skat indregnes i balancen under posterne 'Udskudte skatteaktiver' og 'Udskudte skatteforpligtelser' på grundlag af gældende skattesatser.

Skatteaktiver vedrørende uudnyttede underskud og skattefradrag indeholdes alene i udskudt skat, hvis det er sandsynligt, at sådanne underskud og skattefradrag kan udnyttes under hensyntagen til, at selskabet indgår i en sambeskatning.

Andre aktiver

Andre aktiver består primært af indskudt medlemskapital i BEC, som måles til nominel værdi, idet banken ved udtræden af medlemskabet uden foreningens ophør alene vil få udbetalt det indskudte beløb. Ved foreningens ophør fordeles den indskudte kapital efter de tilbageværende medlemmers seneste tre års omsætning.

Andre aktiver består af tilgodehavende obligationsrenter, som beregnes med udgangspunkt i kuponrente og terminsdato og medtages til nominel værdi. Tilgodehavende renter i udenlandsk valuta omregnes til nominel værdi i danske kroner efter valutakurser på opgørelsesdatoen.

Gæld til kreditinstitutter og centralbanker

Gæld til kreditinstitutter og centralbanker indregnes ved låneoptagelse til det modtagne provenu efter fradrag af eventuelle transaktionsomkostninger. Efterfølgende sker måling til amortiseret kostpris.

Indlån og anden gæld

Indlån og anden gæld omfatter gæld til privatkunder. Indlån og anden gæld måles ved første indregning til dagsværdi og efterfølgende til amortiseret kostpris.

Andre passiver

Andre passiver udgøres primært af gæld til kreditorer og måles til nominel værdi. Uudnyttede kreditter indregnes ikke i bankens forpligtelser.

Afledte finansielle forpligtelser

Afledte finansielle forpligtelser måles til dagsværdi, der opgøres som forskellen mellem den aftalte terminskurs og terminskursen på balancedagen. Posten omfatter markedsværdien af uafviklede fonds- og valutaterminforretninger. Markedsværdierne opgøres

brutto forretning for forretning, og positive markedsværdier føres under 'Andre aktiver', mens negative markedsværdier føres under 'Andre passiver'.

Foreslået udbytte

Udbytte, der forventes udbetalt for året, vises som en særskilt post under egenkapitalen. Foreslået udbytte indregnes som en forpligtelse på tidspunktet for vedtagelsen på generalforsamlingen.

Nøgletal

Selskabets nøgletal udarbejdes efter reglerne i bekendtgørelsen om finansielle rapporter for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m.fl.

NOTE 2**Femårsoversigt**

Resultatopgørelse	2018	2017	2016	2015	2014
Renteindtægter	67.779	69.338	65.746	65.917	71.233
Renteudgifter	-2.553	-2.481	-2.619	-2.884	-4.966
<i>Netto renteindtægter</i>	65.226	66.857	63.127	63.033	66.267
Udbytte af aktier mv.	0	0	0	0	3
Gebyrer og provisionsindtægter	10.352	6.627	5.451	4.851	3.128
Afgivne gebyrer og provisionsudgifter	-2.387	-2.746	-2.874	-2.636	-2.246
<i>Netto rente- og gebyrindtægter</i>	73.191	70.738	65.704	65.248	67.152
Kursreguleringer	-5.753	-2.139	2.777	-3.459	-6.599
Udgifter til personale og administration	-64.617	-58.898	-54.779	-53.896	-62.407
Afskrivninger	0	0	0	0	-35
Andre driftsudgifter	-15	-15	-15	-2.095	-4.246
Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv.	-5.127	-4.358	-2.918	-1.525	
<i>Resultat før skat</i>	-2.321	5.328	10.770	4.273	-10.810
Skat	539	-1.485	-2.386	-1.032	2.553
<i>Årets resultat / Årets totalindkomst</i>	-1.782	3.843	8.384	3.241	-8.257
Balance	2018	2017	2016	2015	2014
Aktiver, i alt	1.840.267	1.711.715	1.668.707	1.630.675	1.564.259
Udlån	1.196.414	1.043.516	1.038.127	977.950	875.553
Obligationer	366.450	411.887	386.066	417.661	475.064
Aktier mv.	723	29.092	35.714	43.143	46.115
Indlån	1.572.339	1.440.326	1.402.714	1.370.546	1.306.929
Aktiekapital	60.000	60.000	60.000	60.000	60.000
Egenkapital	249.018	254.306	250.808	243.559	241.258
Forretningsomfang (indlån + udlån)	2.768.753	2.483.842	2.440.841	2.348.496	2.182.482
Indre værdi pr. 100 kr. aktie	415	424	418	406	402

NOTE 2 (FORTSAT)

Nøgletal	2018	2017	2016	2015	2014
Solvens og kernekapital					
Egentlig kernekapitalprocent	17,0	19,5	19,9	20,8	22,2
Kapitalprocent	17,0	19,5	19,9	20,8	22,2
Indtjening					
Egenkapitalforrentning før skat (pct.)	-0,9	2,1	4,4	1,8	-4,4
Egenkapitalforrentning efter skat (pct.)	-0,7	1,5	3,3	1,3	-3,4
Indtjening pr. omkostningskrone	1,0	1,1	1,2	1,1	0,8
Afkastningsgrad (pct.)	-0,1	0,2	0,5	0,2	-0,5
Markedsrisiko					
Renterisiko (pct.)	4,3	4,5	4,8	4,5	4,5
Valutaposition (pct.)	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0
Valutarisiko (pct.)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Likviditet					
Udlån plus nedskrivninger i forhold til indlån (pct.)	77,9	74,2	75,6	72,8	68,8
Overdækning i forhold til lovkrav om likviditet (pct.)*	-	201,0	224,7	271,7	457,7
LCR (pct.)	826,4	543,4	589,5	274,7	-
Kreditrisiko					
Summen af store eksponeringer (pct.)	58,6	56,9	59,8	31,9	32,6
Årets nedskrivningsprocent	0,3	0,4	0,3	0,1	0,5
Akkumuleret nedskrivningsprocent	1,9	2,1	1,9	1,9	2,5
Andel af tilgodehavender med nedsat rente	1,2	1,4	1,3	1,2	1,6
Udlån i forhold til egenkapital (antal gange)	4,8	4,1	4,1	4,0	3,6
Årets udlånsvækst (pct.)	14,7	0,5	6,2	11,7	1,7

* Nøgletallet er udgået

NOTE 3

Renteindtægter	2018	2017
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	0	0
Udlån og andre tilgodehavender	61.585	62.455
Obligationer	5.865	6.884
Øvrige renteindtægter	329	0
<i>I alt</i>	<i>67.779</i>	<i>69.338</i>

NOTE 4

Renteudgifter	2018	2017
Kreditinstitutter og centralbanker	-158	-162
Indlån og anden gæld	-2.395	-2.319
<i>I alt</i>	<i>-2.553</i>	<i>-2.481</i>

NOTE 5

Gebyrer og provisionsindtægter	2018	2017
Betalingsformidling	1.784	1.692
Garantiprovision	2	2
Øvrige gebyrer og provisioner	8.566	4.933
<i>I alt</i>	<i>10.352</i>	<i>6.627</i>

NOTE 6

Kursreguleringer	2018	2017
Obligationer	-4.267	-3.277
Aktier mv.	-1.690	959
Valuta	204	179
<i>I alt</i>	<i>-5.753</i>	<i>-2.139</i>

NOTE 7**Udgifter til personale
og administration****2018****2017**

Selskabet har indgået administrationsaftale med PenSam A/S.

Vederlaget til direktion og bestyrelse samt honorar til revision bliver afregnet i henhold til aftale.

Revisionshonorar er oplyst på koncernniveau i PenSam Holding's årsrapport.

Den eksterne revision har ud over lovpligtig revision og afgivelse af sædvanlige lovpligtige erklæringer for banken i mindre omfang udført skattemæssig rådgivning for banken i forbindelse med genoptagelse af selvangivelse fra tidligere år.

Udgifter til personale og administration, i alt	-64.632	-58.898
Personaleudgifter:		
Lønninger	-16.210	-14.080
Pensioner	-2.687	-2.178
Udgifter til social sikring	-106	-95
I alt	-19.003	-16.353
Gennemsnitligt antal heltidsansatte	29	23
Antal i bestyrelsen	5	4
Antal i direktionen	1	1
Antal væsentlige risikotagere	16	17

Vederlag til bestyrelse, direktion og væsentlige risikotagere:

Bestyrelse

Bestyrelsesformand Mona Striib*	-70	-72
Næstformand Helena Ørum Mikkelsen (Indtrådt pr. 4. september 2018)*	-17	0
Inge Beicher (Indtrådt pr. 4. september 2018)	-14	0
Ole Bjarrum (Indtrådt pr. 4. september 2018)	-16	0
Pernille Thorslund	-60	-60
Næstformand Per Hviid (Udtrådt pr. 12. april 2018)	-17	-60
Sune Visti Petersen (Udtrådt pr. 3. september 2018)	-40	-60
<i>Honorar i alt</i>	<i>-234</i>	<i>-252</i>

*Bestyrelsesmedlemmets honorar afgives til FOA.

Bestyrelsen aflønnes udelukkende med et fast honorar.

Bestyrelsen har i henhold til lovgivningen besluttet, at der ikke etableres et særskilt revisionsudvalg, men at bestyrelsen varetager revisionsudvalgets opgaver.

Som medlem af bestyrelsen i andre selskaber i PenSam gruppen har følgende bestyrelsesmedlemmer modtaget et samlet honorar fra selskaberne:

Mona Striib 200 t. kr. (2017: 194 t. kr.).

Helena Mikkelsen 25 t. kr. (2017: 0 t. kr.).

Inge Beicher 76 t. kr. (2017: 60 t. kr.).

Ole Bjarrum 71 t. kr. (2017: 75 t. kr.).

Per Hviid 23 t. kr. (2017: 80 t. kr.).

Pernille Thorslund 16 t. kr. (2017 0 t. kr.).

NOTE 7 (FORTSAT)

Udgifter til personale og administration	2018	2017
---	-------------	-------------

Direktion

Vederlag til direktion i alt	-367	-517
-------------------------------------	-------------	-------------

Direktion

Torsten Fels

Kontraktligt vederlag	-367	-317
-----------------------	------	------

Kontant bonus	0	0
---------------	---	---

<i>Vederlag i alt</i>	<i>-367</i>	<i>-317</i>
-----------------------	-------------	-------------

Benny Buchardt Andersen (Udtrådt 18. august 2017)

Kontraktligt vederlag	0	-200
-----------------------	---	------

Kontant bonus	0	0
---------------	---	---

<i>Vederlag i alt</i>	<i>0</i>	<i>-200</i>
-----------------------	----------	-------------

Direktionen aflønnes af PenSam Liv, og omkostningen fordeles til de øvrige selskaber i PenSam i henhold til administrationsaftale. Det samlede vederlag til direktionen i PenSam gruppen udgør følgende:

Torsten Fels udgør 3.668 t. kr. (2017: 3.168 t. kr.).

Benny Buchardt Andersen 0 t. kr. (2017: 1.997 t. kr.).

Benny Buchardt Andersen er fratrædt som direktør den 18. august 2017. Der er udbetalt løn i fratrædelsesperioden, og derudover er der aftalt en fratrædelsesgodtgørelse, det samlede beløb udgør 5.503 t. kr., hvilket er afregnet endeligt i 2018.

Øvrige ansatte, hvis aktiviteter har væsentlig indflydelse på virksomhedens risikoprofil

Kontraktligt vederlag	-20.839	-18.045
-----------------------	---------	---------

Pension	-3.393	-2.966
---------	--------	--------

Kontant bonus	-623	-240
---------------	------	------

<i>I alt omkostningsført vederlag i PenSam</i>	<i>-24.855</i>	<i>-21.251</i>
--	----------------	----------------

PenSam gruppen er forpligtet til at udpege alle medarbejdere, hvis aktiviteter har indflydelse på PenSam Bank's risikoprofil. En andel af de væsentlige risikotagere er tillige ansat i de øvrige selskaber i PenSam gruppen og en andel af ovenstående vederlag fordeles derfor til disse selskaber.

I henhold til lønpolitikken udbetales der ikke variabel løn i form af kontant bonus på baggrund af aktiviteter for PenSam Bank.

Samlet variabel løn fordelt på udbetalingsform

Kontant udbetalt	-623	-240
------------------	------	------

Udskudt for året	0	0
------------------	---	---

Samlet udestående variabel løn

Udestående udskudt variabel løn vedr. tidligere år	-387	-160
--	------	------

Udbetaling af udskudt variabel løn vedr. tidligere år	-473	-240
---	------	------

Optjent udskudt variabel løn i året	0	0
-------------------------------------	---	---

NOTE 8

Skat	2018	2017
Beregnet skat af årets indkomst	-912	1.226
Heraf beregnet skat af egenkapitalbevægelser	617	
Ændring i udskudt skat	-281	236
Efterregulering af tidligere års beregnede skat	37	23
<i>I alt</i>	<i>-539</i>	<i>1.485</i>
Udskudte skatteaktiver, primo	2.882	1.342
Ændring i udskudt skat	1.356	1.540
<i>Udskudte skatteaktiver, ultimo</i>	<i>4.238</i>	<i>2.882</i>

Den udskudte skat vedrører forskellen mellem opkrævet og indtægtsført lånesagsgebyr, samt fremførbare underskud.

Opgørelse af effektiv skatteprocent		
Selskabsskatteprocent	-22,0%	22,0%
Reguleringer	-29,4%	5,5%
Heraf skatteeffekt af egenkapitalposter	26,6%	0,0%
Efterregulering tidligere års beregnede skat	1,6%	0,4%
<i>Effektiv skatteprocent</i>	<i>-23,2%</i>	<i>27,9%</i>

NOTE 9

Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	2018	2017
Tilgodehavender hos kreditinstitutter	110.505	80.693
<i>I alt</i>	<i>110.505</i>	<i>80.693</i>

NOTE 10

Obligationer til dagsværdi	2018	2017
Andre realkreditobligationer	266.266	336.310
Statsobligationer	100.184	75.577
<i>I alt</i>	<i>366.450</i>	<i>411.887</i>

Alle obligationer er optaget til dagsværdi.

NOTE 11

Aktiver tilknyttet puljeordninger	2018	2017
Kontantindestående	1.458	1.548
Obligationer	24.077	19.203
Aktier	7.612	8.881
Investeringsforeningsandele	35.143	19.774
Andre aktiver	3.208	280
<i>Aktiver tilknyttet puljeordninger i alt</i>	<i>71.498</i>	<i>49.686</i>

NOTE 12

Gæld til kreditinstitutter og centralbanker	2018	2017
Gæld til kreditinstitutter	13.003	11.933
<i>I alt</i>	<i>13.003</i>	<i>11.933</i>

NOTE 13

Indlån og anden gæld	2018	2017
På anfordring	1.027.120	899.027
Særlige indlånsformer	545.219	541.299
<i>I alt</i>	<i>1.572.339</i>	<i>1.440.326</i>

NOTE 14**Aktiekapital**

Aktiekapitalen er ikke opdelt i flere aktieklasser og består af aktier på nominelt 100 kr. eller multipla heraf.

	Antal
Antal aktier	600.000

Selskabet er ejet 100 % af PenSam Liv A/S, der har hjemsted i Furesø. Selskabet indgår i PenSam Holding's koncernregnskab.

NOTE 15

Eventualforpligtelser	2018	2017
Tinglysnings- og konverteringsgarantier	83.159	36.363
Øvrige garantier	142.519	63.604
<i>Garantier mv. i alt</i>	<i>225.678</i>	<i>99.967</i>
Andre eventualforpligtelser:		
Opsigelsesvarsel huslejeaftale med PenSam A/S	480	447
Udtrædelsesgodtgørelse ved straksopsigelse af aftale med it-leverandør	50.969	43.968
Øvrige forpligtelser	6.768	4.915
<i>Andre forpligtelser, i alt</i>	<i>58.217</i>	<i>49.330</i>
I forbindelse med deltagelse i clearing er der til sikkerhed deponeret obligationer i Danmarks Nationalbank til en kursværdi på.	68.858	69.466

Værdien er opgjort eksklusiv udtrukket beholdning.

PenSam Holding A/S's sambeskattede selskaber hæfter solidarisk for skat af den sambeskattede indkomst mv. Det samlede beløb fremgår af årsrapporten for PenSam Holding A/S, der er administrationselskab i forhold til sambeskatningen.

Banken har ikke påtaget sig kautions-, garanti- eller andre forpligtelser ud over de i regnskabet anførte.

NOTE 16

Kapitalforhold	2018	2017
Egentlig kernekapital		
Aktiekapital	60.000	60.000
Overført overskud tidligere år	190.800	194.306
Egentlig kernekapital før fradrag	250.800	254.306
Frdrag i egentlige kernekapitalposter		
Foreslået udbytte	0	1.320
Årets underskud	-1.782	0
Øvrige fradrag	0	0
<i>Kapitalgrundlag</i>	<i>249.018</i>	<i>252.986</i>

PenSam Bank har ikke hybrid- eller supplerende kapital.

Samlet risikoeksponering i alt	1.468.608	1.294.675
Heraf:		
Kreditrisiko	1.208.475	1.030.589
Markedsrisiko	132.309	139.792
Operationel risiko	127.824	124.294
Kapitalgrundlagskrav 8% af samlet risikoeksponering	117.489	103.574
Kapitalprocent	17,0	19,5

NOTE 17**Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv. ***

*) Regnskabspraksis for nedskrivninger og tilgodehavender er ændret pr. 01.01.2018. Der er ikke udarbejdet sammenligningstal for 2017, idet det ikke har været praktisk muligt at opgøre posterne for tidligere perioder i overensstemmelse med de ændrede regler for nedskrivninger på udlån.

Nedenfor fremgår derfor en opgørelse af nedskrivninger og tilgodehavender på udlån for 2017 og herefter en opgørelse af ved overgang til ny regnskabspraksis.

Der henvises i øvrigt til nærmere omtale i anvendt regnskabspraksis i note 1.

Akkumulerede nedskrivninger på udlån ultimo 2017

Individuelle nedskrivninger/hensættelser	21.529
Gruppevise nedskrivninger/hensættelser	3.620
Akkumulerede nedskrivninger på udlån ultimo 2017	25.149

Primo effekt af IFRS 9 - implementering *	2.803
---	-------

Akkumulerede stadienedskrivninger på udlån 1.1.2018	27.952
--	---------------

Nedskrivninger på udlån og andre tilgodehavender samt hensættelser til tab på garantier og uudnyttede kreditfaciliteter mv.**2018****Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender til amortiseret kostpris**

	Stadie 1	Stadie 2	Stadie 3	I alt
Nedskrivninger primo	2.543	3.703	21.421	27.667
Nye nedskrivninger	1.656	2.378	13.273	17.307
Tilbageførsel af nedskrivninger foretaget i tidligere perioder	-1.149	-2.702	-8.809	-12.660
Tidligere nedskrevet, nu endelig tabt	0	0	-4.120	-4.120
Nedskrivninger ultimo 2018	3.050	3.379	21.766	28.194

Hensættelser til tab på garantier og uudnyttede kredittilsagn

	Stadie 1	Stadie 2	Stadie 3	I alt
Nedskrivninger primo	196	64	25	285
Nye nedskrivninger	359	75	119	553
Tilbageførsel af nedskrivninger foretaget i tidligere perioder	-138	-54	-25	-217
Tidligere nedskrevet, nu endelig tabt	0	0	0	0
Nedskrivninger ultimo 2018	417	85	119	621

Nedskrivnings- og hensættelsessaldo i alt, 31.12.2018

3.467	3.464	21.884	28.815
--------------	--------------	---------------	---------------

Banken har ingen aktiver, der er kreditforringet ved første indregning.

NOTE 17 - (FORTSAT)**Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv.**

Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender m.v. indregnet i resultatopgørelsen	2018
Udlån mv., nye nedskrivninger, netto	-4.647
Garantier mv., nye nedskrivninger, netto	-336
Tab uden forudgående nedskrivning	-682
Indgået på tidligere afskrevne fordringer	538
Samlet driftspåvirkning i resultatopgørelsen	-5.127

NOTE 18

Løbetidsfordeling efter restløbetid	2018	2017
Anfordringstilgodehavender	110.505	80.693
<i>I alt</i>	<i>110.505</i>	<i>80.693</i>
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris:		
På anfordring	19.564	12.401
Til og med 3 måneder	40.431	40.184
Over 3 måneder og til med 1 år	116.026	112.306
Over 1 år og til og med 5 år	493.213	431.879
Over 5 år	527.180	446.746
<i>I alt</i>	<i>1.196.414</i>	<i>1.043.516</i>
Udskudte skatteaktiver		
Over 1 år	4.239	1.106
Gæld til kreditinstitutter og centralbanker		
Anfordringsgæld	13.003	11.933
<i>I alt</i>	<i>13.003</i>	<i>11.933</i>
Indlån		
På anfordring	1.149.203	1.009.385
Indlån med opsigelsesvarsel		
Til og med 3 måneder	16.582	15.058
Over 3 måneder og til med 1 år	43.025	44.888
Over 1 år og til og med 5 år	143.209	141.348
Over 5 år	220.320	229.647
	<i>1.572.339</i>	<i>1.440.326</i>

NOTE 19**Kreditrisiko på udlån og garantidebitorer** **2018** **2017**

Fordelt på sektorer og brancher i %:

Øvrige erhverv	0,0%	0,1%
Erhverv i alt	0,0%	0,1%
Private	100,0%	99,9%
<i>I alt</i>	<i>100,0%</i>	<i>100,0%</i>

Praksis for styring af kreditrisiko

Banken har kreditrisiko på eksponeringer mod privatkunder jf. brancheopgørelse.

Bankens kreditrisici styres ved, at kunder rates ud fra bankens ratingmodel. Udover modellen, foretages en række kontroller, for at sikre korrekt rating. Ratingen foregår - både i modellen og kontrollerne - i vid udstrækning ud fra Finanstilsynets vejledninger om risikoklassifikation. Banken anvender dog en 11. trins-skala i sammenhæng med Finanstilsynets skala:

Risikoklasser

Risikoklasse	1-4 (3 og 2a)	5-7 (2b)	8-9 (2c)	10-11 (1)
Kendetegn	Gode kunder	Normale kunder	Udfordrede	Indikation på kreditforringelse og nedskrivning
Stadie	1	2	2SVAG	3

Fordeling af nedskrivningerne pr. stadie ses i note 17. Nedskrivninger under 2SVAG udgør ca. 47% af stadie 2.

Banken benytter kun pant som sikkerhedsstillelse, når der tages sikkerhed i ejerpantebreve ved udlån til fast ejendom. Værdiansættelse af pantet sker med fradrag af omkostninger til brug for eventuel realisation af sikkerheder. Sikkerheder ved lån til bil og andelsbolig sker ved registrering i henholdsvis bil- og andelsboligbogen.

Ved opgørelse af kreditrisiko til brug for beregning af kapitalprocent er der ikke foretaget fradrag for eventuel sikkerhedsstillelse.

Sikkerheder er omvendt medvirkende til, at finansielle aktiver, herunder kreditforringede udlån, ikke i alle tilfælde nedskrivningbelastes 100%, idet sikkerheder fratrækkes i nedskrivningsgrundlaget før beregning af nedskrivning. Ved kreditforringede udlån foretages en konkret vurdering af sikkerhedens værdi før nedskrivningsberegning.

I stadie 3 udgør saldværdien for udlån før nedskrivning 29 mio. kr. Heraf er 7,1 mio. kr. af saldværdien dækket af sikkerheder, hvorved kredittabet reduceres.

For yderligere oplysninger henvises der til bankens risikorapport www.pensam.dk/supplerendeoplysninger

NOTE 20

Transaktioner med nærtstående parter

Nærtstående parter, som har bestemmende indflydelse er:

- PenSam Liv forsikringsaktieselskab A/S, Furesø, der ejer 100 % af aktiekapitalen. Søsterselskab indtil 20. december 2018.
- PenSam Holding A/S, Furesø, via ejerskab af PenSam Liv forsikringsaktieselskab.

Nærtstående parter, som har betydelig indflydelse er:

- FOA, via ejerskab af PenSam Holding A/S
- Bestyrelsesmedlemmer i PenSam Bank A/S. Bestyrelsen fastlægger forretningsmodellen og den overordnede strategi for selskabet.
- Direktionen i PenSam Bank A/S. Direktionen varetager den daglige drift.

Andre nærtstående parter er:

- Pensionskassen PenSam, har betydelig indflydelse i PenSam Holding A/S.
- PenSam Forsikring A/S, er søsterselskab.
- PenSam A/S, via PenSam Holdings A/S's ejerandel i PenSam Liv forsikringsaktieselskab. Søsterselskab indtil 20. december 2018.

Der har ikke været andre transaktioner med bestyrelse og direktion end vederlag jf. note 7.

PenSam gruppen anvender PenSam Bank som bankforbindelse i beskedent omfang.

PenSam A/S varetager administrative opgaver for PenSam Bank. I henhold til administrationsaftale afregnet til fastpris opgjort på markedsbaserede vilkår.

De administrative opgaver omfatter pensionsadministration, formueforvaltning samt øvrig administration for selskaberne i PenSam gruppen.

Øvrige koncerninterne transaktioner, så som handel med værdipapirer og nogle produktspecifikke aftaler mellem de juridiske enheder sker på markedsbaserede vilkår.

Beholdning af Kinnerton Mortgages Funds PLC er i 2018 solgt til PenSam Liv forsikringsaktieselskab.

Ydelser til fast pris samt mellemværende:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Omkostninger, i alt	-64.617	-58.898
Tilgodehavender, i alt	2.428	3.567
Gæld, i alt	0	0

Note 21

Risikoplysninger

Bestyrelsen i PenSam Bank vurderer løbende bankens overordnede risici og de væsentligste individuelle risikoområder. Bestyrelsen vedtager politikker og retningslinjer for de væsentligste risikoområder, som sikrer sammenhæng mellem de finansielle mål og midler. Den overordnede politik for risikostyring er et centralt element i bankens risikostyringsystem, idet det ønskede risikoniveau fastlagt i politikken fordeles ud på de forskellige typer af risici, som banken er udsat for.

PenSam Bank har outsourcet udførelse af risikostyringen til en selvstændig risikostyringsfunktion i PenSam A/S. Denne risikostyringsfunktion har ansvaret for alle risikoområder i banken; herunder ansvar for kapital- og solvensforhold. Risikostyringsfunktionen i PenSam A/S er ansvarlig for risikorapportering til bankens ledelse.

De væsentligste risici i PenSam Bank vedrører kreditrisiko, markedsrisiko, likviditets- og fundingrisici samt operationelle risici.

Kreditrisiko

Kreditrisiko er risikoen for, at en modpart misligholder sine finansielle forpligtelser som følge af manglende evne eller vilje. Banken er en privatkundebank, og den generelle kreditrisiko er ikke påvirket af enkelte større kundeforhold.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risikoen for tab i forbindelse med ændringer i værdien af aktiver eller forpligtelser som følge af ændrede markedsforhold. De væsentligste markedsrisici kan henføres til udsving i værdien af bankens investeringsaktiver på grund af ændringer i renteniveauet.

Likviditets- og fundingrisici

Likviditets- og fundingrisiko er risikoen for, at manglende likviditet eller finansiering medfører stigninger i finansieringsomkostningerne, at banken ikke kan nå sine mål, eller at banken ultimativt ikke kan møde sine forfaldne forpligtelser. Banken har et relativt stort indlånsoverskud og en simpel finansieringsstruktur bestående af egenkapital samt pensions- og anfordringsskud fra privatkunder.

Operationelle risici

Operationelle risici opstår således som følge af fejl eller mangler i processer eller som følge af udefrakommende forhold, som medfører økonomiske tab eller tab af omdømme. PenSam Bank har, for at reducere risikoen for tab som følge af operationelle risici, sikret sig, at der er implementeret forretningsgange og løbende udføres relevante interne kontroller.

